

LA/Petri Jääskinen/pm

12.11.1985

Till arbetspensionsanstalterna

FORTSÄTTNING PÅ SYSTEMET MED GENERATIONSVÄXLINGSPENSION

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare.

I propositionen föreslås att systemet med generationsväxlingspension skall utsträckas till utgången av år 1988.

Huvuddragen i generationsväxlingspensionen skall enligt förslaget bibehållas. I propositionen föreslås att vissa stadganden som gäller avträdaren, tillträdaren och brukningsenhetens fortbeståndsduglighet skall förtydligas.

Stadgandena om pensionsrätt skall förtydligas så, att förutom invaliditetspension enligt folkpensionslagen skall även arbetslöshetspension, individuell förtidspension och förtida ålderdomspension enligt samma lag utgöra hinder för generationsväxlingspensionen.

Avsikten är att lagändringarna skall träda i kraft 1.1.1986 och att de skall tillämpas på överlåtelser som sker under åren 1986-1988.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

BILAGA

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Sedan ingången av år 1974 har lagen om pension för lantbruksföretagare innehållit stadganden om generationsväxlingspension. Dessa stadganden är tidsbegränsade. De tillämpas på överlåtelser under åren 1974—1985. I denna proposition föreslås att systemet med generationsväxlingspension skall utsträckas till utgången av år 1988.

Huvuddragen i generationsväxlingspensionen skall enligt förslaget bibehållas. I propositionen föreslås att vissa stadganden som gäller avträdare och brukningsenhetens fortbeståndsduglighet skall förtydligas. Bland annat har det stadgande preciseras som anger när lantbruksföretagare skall anses ha fått minst hälften av sin utkomst av den i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedda företagaverksamheten. Fortbeståndsdugligheten skall enligt propositionen bestämmas på samma sätt i generationsväxlings- och avträdelsepensionssystemet. Brukingsenhet som godkänns som föremål för överlåtelse skall vara fortbeståndsduglig såväl vid överlåtelsepunkten som under minst det sista året före överlåtelser av brukningsenheten. De nedre åldersgrän-

serna för erhållande av pension skall kvarstå oförändrade. Även den s.k. slumrande pensionsrätten bibehålls. Såsom avträdarens förmögenhet som inverkar på erhållande av pension skall inte längre beaktas lantbruksföretagarens eller makens bostadstomt, på vilken lantbruksföretagarens bostad är belägen. Stadgandena om pensionsrätt skall preciseras så, att hinder för generationsväxlingspension utgörs förutom av den i folkpensionslagen avsedda invaliditetspensionen även av den i samma lag avsedda arbetslöshetspensionen, individuella förtidspensionen och förtida ålderspensionen. I propositionen har även stadgandena om förvärvaren preciseras. Han skall till sin hälsa vara lämplig att fortsätta med skötseln av brukningsenheten och han skall vara bosatt på brukningsenheten.

Propositionen beräknas år 1986 medföra ca 15 milj. mk i merkostnader.

Ändringen av systemet med generationsväxlingspension avses träda i kraft den 1 januari 1986 och systemet föreslås tillämpat på överlåtelser under åren 1986—1988.

MOTIVERING

1. Nuvarande läge och de föreslagna ändringarna

1.1. Fortsättning av systemet

Systemet med generationsväxlingspension införlivades med lantbruksföretagarnas pensionssys-

tem vid ingången av år 1974 genom lagen angående ändring (219/74) av lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69). Denna lag tillämpades på överlåtelser av brukningsenheter under åren 1974—1976. Därefter har systemets giltighetstid förlängts att först gälla överlåtelser före år 1981 (20/77) och därefter överlåtelser före år 1986 (837/80).

Avsikten med generationsväxlingspensionssystemet är bland annat att korrigera den ogynnsamma åldersstrukturen bland odlarbefolkningen genom att främja generationsväxlingar. Med hjälp av systemet eftersträvas även att antalet fortbeståndsdugliga lantbruksföretag inte skall minska i nuvarande omfattning. Detta förutsätter att det finns ett tillräckligt antal unga företagare som inriktar sig på näringen och som är i stånd att fortsätta med och utveckla dessa företag. Systemet med generationsväxlingspension syftar dessutom till att övertagare av gårdsbruk

skall ha bästa möjliga, antingen på utbildning eller på erfarenhet baserad, yrkesskicklighet.

Vid utgången av år 1984 hade 18 116 lantbruksföretagare från 13 103 brukningsenheter avgått med generationsväxlingspension med stöd av systemet. De brukningsenheter som överlåtits har haft i genomsnitt 15,9 ha åker och 40,9 ha skog.

Av följande tabell framgår antalet brukningsenheter, arealen av överlåten åker och skog samt kostnaderna till följd av systemet under åren 1974—1984:

År	Brukningsenheter	Överlåten åker ha		Överlåten skogsmark ha		Kostnader milj. mk
		Sammanlagt	I genomsnitt/brukningsenhet	Sammanlagt	I genomsnitt/brukningsenhet	
1974	16	225	14.1	507	31.7	0,01
1975	1 297	20 004	15.4	49 406	38.1	7,9
1976	1 119	17 055	15.2	43 611	39.0	18,5
1977	567	8 717	15.4	22 936	40.5	22,9
1978	970	15 604	16.1	39 834	41.1	30,7
1979	927	14 543	15.7	38 548	41.8	39,3
1980	1 492	23 885	16.0	59 004	39.5	55,9
1981	1 545	25 117	16.3	64 898	42.0	78,4
1982	1 576	24 983	15.9	65 741	41.7	103,3
1983	1 909	30 268	15.9	81 564	42.7	134,3
1984	1 685	27 782	16.5	70 506	41.8	168,8
	13 103	208 183	15.9	536 555	40.9	

År 1984 var de manliga avträdarna i genomsnitt 58,7 år gamla, de kvinnliga avträdarna 58,2 år och förvärvarna 28,2 år. Förvärvarna har i genomsnitt varit flera år yngre på de brukningsenheter som har omfattats av systemet med generationsväxlingspension jämfört med de brukningsenheter på vilka systemet inte har tillämpats.

Systemet med generationsväxlingspension är en del av ett sådant särskilt pensionsskydd, i vilket det erbjudits möjlighet att avgå med pension från en tidigare tidpunkt än den allmänna pensionsåldern förutsätter. Frågan om dessa förtidspensionsarrangemang har behandlats i samband med lagstiftningen om det s.k. flexibla pensionsåldersarrangemang (reg.prop. 85/1985 rd., lagarna 665/85—674/85). Lagstiftningen som gäller ett flexibelt pensionsåldersarrangemang omfattar ålderspension för dem som fyllt 60 år. Avsikten är även att i systemet skall ingå deltidspension från och med ingången av år

1987. I regeringens proposition med förslag till lagar om ett flexibelt pensionsåldersarrangemang konstaterades det, att individuell förtidspension erbjuder även lantbruksbefolkningen en möjlighet att avgå med pension från och med 55 års ålder. Med beaktande av lantbruksbefolkningens åldersstruktur måste det dock anses vara motiverat att åldersgränsen för erhållande av generationsväxlingspension fortfarande bibehålls vid 55 år under de tre närmaste åren.

Med beaktande av de ovan anförda omständigheterna förefaller det ändamålsenligt, att systemet med generationsväxlingspension förlängs i dess nuvarande form med ytterligare tre år. Under denna tid är det möjligt att få praktisk erfarenhet av vilka möjligheter ett flexibelt pensionsåldersarrangemang erbjuder odlarbefolkningen att avgå med pension före den egentliga pensionsåldern. Därför är stora strukturella ändringar i systemet med generationsväxlingspension inte ändamålsenliga.

1.2. Gränserna för pensionsåldern

Enligt 6 a § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för lantbruksföretagare är förutsättningen för erhållande av generationsväxlingspension, att lantbruksföretagare vid överlåtelsen har fyllt 60 år eller, i fråga om kvinnlig pensionstagare, 55 år. I lagen om temporär sänkning av den nedre åldersgränsen för erhållande av generationsväxlingspension (443/78) stadgas det dock, att den nedre åldersgränsen för manlig lantbruksföretagare är 58 år i stället för 60. Denna lag tillämpades på överlåtelser under åren 1978 och 1979.

Genom lagen angående ändring av 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare (918/79) fogades till nämnda paragraf ett nytt 4 mom., enligt vilket lantbruksföretagare som är född år 1925 eller tidigare är berättigad till generationsväxlingspension. I praktiken innebär detta att lantbruksföretagare kunde avstå från sin brukningsenhet tidigast under det år då han fyllde 55 år. Denna lag tillämpades, om avträdelsen inföll under år 1980. Motsvarande nedre åldersgräns bibehölls år 1981.

Sedan år 1981 är till pensionen berättigade under vissa fastslagna år födda kvinnliga lantbruksföretagare, vilkas makar även är berättigade till generationsväxlingspension. I sådana fall av s.k. slumrande pensionsrätt börjar pension dock utgå till maka först efter det att hon uppnått den nedre åldersgränsen som i regel gäller kvinnliga pensionssökande, dvs. 55 år. I enlighet med detta var år 1981 till pension berättigad sådan kvinnlig lantbruksföretagare som är född under något av åren 1927—1930 och vars make även var berättigad till generationsväxlingspension.

Berättigad till generationsväxlingspension år 1985 är år 1930 eller tidigare född lantbruksföretagare. Den slumrande pensionsrätten har i år fastställts till att gälla även manlig lantbruksföretagare, om hans maka är berättigad till generationsväxlingspension (49/85). Den slumrande pensionsrätten gäller sålunda sådan år 1931—1934 född lantbruksföretagare, vars maka, född år 1930 eller tidigare, är berättigad till generationsväxlingspension.

Enligt vad som nämnts ovan behandlades även åldersgränserna för systemet med generationsväxlingspension i samband med lagstifningen om ett flexibelt pensionsåldersarrangemang. Det konstaterades då, att åldersgränsen för erhållande av generationsväxlingspension alltså skall bibehållas vid 55 år under de tre följande åren.

Under denna tid kommer regeringen att klarläga, hur de nedre åldersgränserna för erhållande av generationsväxlingspension senare skall fastställas.

I enlighet med detta föreslås det att åldersgränsen för erhållande av generationsväxlingspension under lagens giltighetstid skall vara 55 år. Den slumrande pensionsrätten skall såsom tidigare gälla sådan lantbruksföretagare som är yngre än maken och vars maka redan har uppnått ovan nämnda åldersgräns och därmed är berättigad till generationsväxlingspension. De nedre åldersgränserna skall, liksom för närvarande, fastställas på grundvalen av födelseåret.

1.3. Övriga villkor för erhållande av pension

Enligt 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare skall avträdaren under minst fem år omedelbart före överlåtelsen ha fått minst hälften av sin utkomst av den i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedda företagsverksamheten. Avsikten med detta stadgande är att generationsväxlingspension inte skall beviljas sådana personer, som sakligt sett inte kan betraktas som lantbrukare på heltid. Inkomstjämförelsen görs under en tid av fem år, så att tillfälliga ändringar i förhållandena inte skall inverka på pensionsrätten. I praktiken har det dock förekommit att man har varit tvungen att förkasta pensionsansökningar på grund av att granskningsperioden har omfattat flera dåliga skördeår, under vilka lantbruksinkomsterna har kunnat bli lägre än vanligt och varit mindre än de övriga inkomsterna. Även i vissa fall som gäller dödsbon har stadgandet visat sig vara obilligt. I syfte att avhjälpa detta föreslås det att 6 a § ändras. Det villkor som gäller inkomsten skall uppfyllas även när den som avträder sådan företagarverksamhet som avses i denna lag under den tid som ovan nämndes får mindre än hälften av sin utkomst av denna företagarverksamhet men under sådant år, då av hans utkomst mindre än hälften erhållits av i denna lag avsedd företagarverksamhet, erhållit annan inkomst högst till ett belopp av den i 1 § 3 mom. 2 punkten stadgade årsinkomsten, multiplicerat med sju, eller beräknat enligt 1985 års nivå 19 330 mk.

Avträdaren skall inte ha rätt till pension, om han vid överlåtelsen åtnjuter i folkpensionslagen (347/56) avsedd arbetslöshetspension, individuell förtidspension, tills vidare beviljad invaliditetspension eller förtida ålderspension. Härvid

årnjuter han i regel även motsvarande i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd pension, som tillsammans med folkpensionen innebär en pension som till storleken motsvarar generationsväxlingspensionen.

För närvarande utgör endast i folkpensionslagen avsedd tills vidare beviljad invaliditetspension hinder för erhållande av generationsväxlingspension. Motiveringen för att arbetslöshetspensionen skall fastslås utgöra ett hinder för erhållandet av generationsväxlingspension är att arbetslöshetspension från och med ingången av år 1985 beviljas tills vidare och inte för bestämd tid såsom tidigare.

Individuell förtidspension och förtida ålderspension utgör en del av det flexibla pensionsåldersarrangemanget som är avsett att träda i kraft vid ingången av år 1986. Den individuella förtidspensionen är en ny form av invaliditetspensionen. Förtida ålderspension betraktas som ålderspension. Sådana pensioner utgör sålunda hinder för erhållandet av generationsväxlingspensionen.

Då avträdarens rätt till generationsväxlingspension avgörs beaktas avträdarens förmögenhet. Härvid beaktas enligt 6 a § 1 mom. 4 punkten b underpunkten lantbruksföretagaren eller maken tillhörig brukningsenhet eller annan fastighet, som inte ingår i den brukningsenhet som skall överlåtas. Såsom förmögenhet beaktas enligt 4 punkten c underpunkten i samma moment inte lantbruksföretagarens eller makans bostadsaktier, om dessa berättigar till besittning av lägenhet, som är avsedd som stadigvarande bostad för lantbruksföretagaren eller hans familj. Det har förekommit fall då ett egnahemshus utanför brukningsenheten har förbehållits till bostad för avträdaren. Enligt den gällande lagen beaktas egnahemshus jämte tomt vid förmögenhetsbedömningen. Framtida sätt att bo bör dock inte inverka på pensionsrätten. I anslutning här till föreslås att lantbruksföretagarens och makens bostadstomt inte skall beaktas som i 6 a § 1 mom. avsedd förmögenhet, om lantbruksföretagarens bostad är belägen på denna bostadstomt.

Systemet med generationsväxlingspension gäller brukningsenheter, som det kan anses vara ändamålsenligt att använda inom lantbruksproduktionen även i framtiden. I 6 b § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare har det för fortbeståndsduglig brukningsenhet fastställts en minimiåkerareal genom att denna areal har differentierats enligt zonindelningen i lagen om gårdsbruksenheter. I samma paragraf har bruk-

ningsenhetens minsta skogsavkastning också fastställts. Brukningsenhetens fortbeståndsduglighet är av betydelse även i avträdelsepensionssystemet, som avser att främja bildandet av fortbeståndsdugliga brukningsenheter. Det vore konsekvent att fortbeståndsdugligheten vid tillämpningen av de båda lagarna skulle bedömas enligt samma grunder. För närvarande skiljer sig kraven på de fortbeståndsdugliga brukningsenheternas storlek och skogsavkastning från de krav som i systemet med generationsväxlingspensionen gäller fortbeståndsdugligheten till den del det är fråga om de nordligaste kommunerna i Lapplands län, dvs. Enare, Enontekis, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Salla, Savukoski, Sodankylä och Utsjoki samt om skärgårdskommunerna Houskär och Iniö. I systemet med generationsväxlingspension förutsätter fortbeståndsdugligheten, att brukningsenheten i dessa kommuner i regel har minst 5 ha åker och att skogsavkastningen vid normal växt är minst 85 kubikmeter om året. I systemet med generationsväxlingspension är brukningsenheten i dessa kommuner fortbeståndsduglig, om den har minst 4 ha åker. Emedan det inte är ändamålsenligt att bibehålla en sådan skillnad föreslås att systemen i fråga om kravet på brukningsenhetens fortbeståndsduglighet förenhetligas.

Brukningsenhet, som skall överlåtas, skall enligt det föreslagna 6 b § 3 mom. vara fortbeståndsduglig såväl vid överlåtelse tidpunkten som under minst ett år före denna tidpunkt. På detta sätt påverkas erhållandet av pensionsrätt inte av att områden har fogats till brukningsenheten under en relativt kort tid före överlåtelse tidpunkten.

Stadgandena om generationsväxlingspension i lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om gårdsbruksenheter förutsätter i regel, att den brukningsenhet som skall överlåtas likasom gårdsbruksenhet för vilken lån har beviljats, inte har splittrats. I de båda lagarna ingår även stadganden om, i vilken mån det är möjligt att avvika från den princip enligt vilken splittring inte får ske. För att även framledes kunna bibehålla enhetligheten bör 6 b § 6 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare ändras så, att det i lagrummet skall ingå en hänvisning till de stadganden i lagen om gårdsbruksenheter som gäller splittring. Ändringen är av teknisk natur.

Det föreslås att första meningen i lagens 6 b § 1 mom. upphävs, emedan den inte har haft någon praktisk betydelse vid bedömningen av avträdarens rätt till generationväxlingspension.

1.4. Utbetalning av pension

Enligt 6 d § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare utbetalas generationsväxlingspension från ingången av den månad som följer näst efter den under vilken besittningen av brukningsenheten övergick, dock inte retroaktivt för en längre tid än ett år före den månad som följer näst efter ansökan om pension. Det har ansetts att erhållande av pension förutsätter att besittningen har övergått och att avträdaren har upphört att idka jordbruk för egen räkning och att förvärvaren till alla delar har börjat infria sin i lagens 6 f § 2 mom. avsedda utfästelse. Tidpunkten då pension skall börja erhållas föreslås fastställd exaktare än för närvarande, emedan det bl.a. har visat sig att avträdarna i vissa fall fortsätter med boskapsskötsel för egen räkning efter det att besittningen av brukningsenheten har överlåtits. Fördenskull föreslås det att i 6 d § 1 mom. stadgas att generationsväxlingspension utgår räknat från överlåtelsen av besittningen till brukningsenheten, dock inte förrän pensionstagaren har upphört att idka jordbruk och förvärvaren har börjat infria sin i 6 f § avsedda utfästelse och att pension endast utgår för hel kalendermånad.

Generationsväxlingspensionens kompletteringsdel är enligt den gällande lagen lika stor som det sammanräknade beloppet av folkpensionens basdel och folkpensionens tilläggsdel, som utgår till ensamstående person i andra kommungruppen den första dagen under det år, då generationsväxlingspension börjar utgå. Såsom förmån, som inverkar på folkpensionens tilläggsdel, beaktas härvid endast generationsväxlingspensionens grundbelopp på det sätt som avses i 26 § 1 mom. folkpensionslagen. Beviljas mottagare av generationsväxlingspension en pension som avses i folkpensionslagen och som kan vara arbetslöshetspension, individuell förtidspension, invaliditetspension eller förtida ålderspension, indras generationsväxlingspensionens kompletteringsdel. Däremot upphör inte generationsväxlingspensionens kompletteringsdel till följd av att enbart motsvarande arbetspension erhålls. Detta kan i vissa fall medföra att lantbruksföretagaren låter bli att ansöka om folkpension, om honom har beviljats såväl generationsväxlingspension som arbetspension, emedan arbetspensionen inverkar på storleken av folkpensionens tilläggsdel, men inte på generationsväxlingspensionens kompletteringsdel. Fördenskull föreslås det att

generationsväxlingspensionens kompletteringsdel skall indras, om mottagaren av generationsväxlingspension beviljas i 8 § 4 mom. (235/83) lagen om pension för arbetstagare avsedd pension. Härvid skall mottagare av generationsväxlingspension kunna ansöka om folkpension och erhålla en folkpension som bestäms i enlighet med folkpensionslagen.

1.5. Förvärvare

Om förvärvarens personliga egenskaper har stadgas i 6 b § 7 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare. Sådana personliga egenskaper är bland annat ålder och yrkesskicklighet. Ytterligare nämns "övriga egenskaper". Bland dessa har inte uttryckligen innefattats hälsotillståndet. Förvärvarens hälsotillstånd bör vara sådant, att han själv kan delta i brukningsenhetens skötsel. Brukningsenhetens storlek, antalet deltagare i arbetet och brukningsenhetens produktionsinriktning inverkar emellertid på huruvida en person, som lider av olika hälsostörningar, kan godkännas som förvärvare. Fördenskull föreslås att i lagens 6 b § 7 mom. skall intas ett omnämnande av förvärvarens hälsotillstånd.

Enligt den gällande lagen skall förvärvaren förbinda sig att i sin ägo ha den brukningsenhet som skall överlätas osplittrad, samt genom att bo på brukningsenheten eller i dess omedelbara närhet och själv delta i arbetet där bedriva jordbruk under minst fem år, räknat från början av pensioneringen. Detta stadgande föreslås preciserat så att förvärvaren skall vara bosatt på brukningsenheten. Därmed eftersträvas att förvärvaren skall bedriva jordbruk på själva brukningsenheten och inte exempelvis från ett närbeläget höghus. Om det finns flera än en förvärvare och dessa inte är makar sinsemellan, är det inte motiverat att förutsätta att samtliga förvärvare skall vara bosatta på brukningsenheten. Fördenskull föreslås 6 f § 2 mom. kompletterat så att förvärvaren i ovan nämnda fall skall anses uppfylla det villkor i utfästelsen som gäller boende på brukningsenheten, om en av förvärvarna är bosatt på brukningsenheten och de övriga på sådant avstånd från brukningsenheten att de har möjlighet att uppfylla den förpliktelse som gäller deltagandet i arbete.

1.6. Bindande verkan av utlåtande av lantbruksmyndighet

Enligt gällande 6 e § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare skall jordbruksstyrelsen till pensionsanstalten avge utlåtande om huruvida brukningsenheten skall anses fortbeståndsduglig och förvärvaren ha rätt till lån enligt lagen om gårdsbruksenheter samt om han skall anses ha rätt att av brukningsenheten bibehålla ett i 6 b § 5 mom. 2 eller 3 punkten avsett område. Likaså skall jordbruksstyrelsen avge sitt utlåtande till pensionsanstalten om huruvida brukningsenheten har splittrats på det sätt som avses i 6 b § 6 mom. och huruvida förvärvaren uppfyller förutsättningarna i sagda paragrafs 7 mom. Enligt 6 e § 2 mom. skall utlåtande i ovan nämnda frågor avges av lantbruksdistriktets lantbruksbyrå i de fall i fråga om vilka jordbruksstyrelsen så har beslutat. Pensionsanstalt har inte rätt att i pensionsärende i sitt beslut avvika från jordbruksstyrelsens eller lantbruksbyråns utlåtande till den del det gäller de förutsättningar som avses i 6 e § 1 mom. 1 och 2 punkterna.

Det föreslås att 6 e § preciseras så, att lantbruksdistriktets lantbruksbyrå i första hand avger utlåtande om samtliga förutsättningar för erhållande av pension. Endast om lantbruksbyrån anser att de villkor för erhållande av pension om vilka lantbruksmyndigheterna avger utlåtande som binder pensionsanstalten inte uppfylls, eller om jordbruksstyrelsen i fråga om vissa fall har beslutat att själv behandla ärendet, avger jordbruksstyrelsen utlåtande till pensionsanstalten. Ordalydelsen i 6 e § har ändrats att motsvara det förfarande som iakttas när lantbruksmyndigheterna avger utlåtande. För att stadgandet lagtekniskt sett skall vara tydligt konstateras det att inte heller rättsmedelsinstanserna, pensionsnämnden och försäkringsdomstolen har rätt att i sitt beslut avvika från den del av lantbruksmyndigheternas utlåtande som binder pensionsanstalten.

I paragrafen föreslås ett tillägg av teknisk natur, enligt vilket det stadgas genom förordning om hur de uppgifter som enligt denna lag ankommer på lantbruksbyrå och jordbruksstyrelsen skall skötas i landskapet Åland.

2. Ärendets beredning

Frågan om en fortsättning av systemet med generationsväxlingspension har undersökts i kommissionens för utveckling av avträdelse- och generationsväxlingspensionssystemen (kommittébetänkande 1985:30). I propositionen har i tillämpliga delar beaktats de i kommittébetänkandet framlagda ställningstagandena. Kommissionens ställningstaganden har alltså inte beaktats i förslaget som sådana, utan systemet med generationsväxlingspension har, med undantag av vissa huvudsakligen tekniska förbättringar, i mån av möjlighet bibehållits oförändrat. I fråga om åldersgränsen för generationsväxlingspensionen har man beaktat ett omnämnande som ingår i regeringens proposition med förslag till lagar som gäller ett flexibelt pensionsåldersarrangemang och enligt vilket det är motiverat att under de tre närmaste åren bibehålla åldersgränsen för erhållandet av generationsväxlingspension vid 55 år.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionens mest betydande ekonomiska verkningar förorsakas av att stadgandena om generationsväxlingspension skall tillämpas även på överlåtelser av brukningsenheter som sker under åren 1986—1988. Kostnaderna till följd av förlängningen av systemet med generationsväxlingspension föreslås bli täckta med medel från lantbruksföretagarnas pensionssystem samt av statens medel. Finansieringsstrukturen föreslås inte ändrad.

Utgående från utvecklingen av pensionsutgifternas tillväxtkalkyler och kalkylerna över försäkringsavgiftsintäkterna förefaller det uppenbart, att de merkostnader som förorsakas av en förlängning av systemet med generationsväxlingspension måste bestridas av staten.

I följande tabell har framlagts de kostnader som systemet åsamkar staten (kolumn 1.), merkostnaderna till följd av den föreslagna fortsättningen av systemet (kolumn 2.) samt totalkostnaderna (kolumn 3.). Kostnaderna är beräknade enligt nivån för år 1985

År	1. milj. mk	2. milj. mk	3. milj. mk
1986	229	15	244
1987	206	66	272
1988	181	112	293
1989	156	149	305
1990	131	143	274
1995	22	90	112
2000	—	5	5

Vid bedömningen av kostnaderna har det inte beaktats att utan generationsväxlingspension skulle en del av avträderna ta ut invaliditetspension. Inte heller har det beaktats att mottagarens rätt till arbetspension växer medan han åtnjuter generationsväxlingspension.

4. Ikraftträdande

De lagändringar som föreslås i propositionen avses träda i kraft den 1 januari 1986. De skall tillämpas på de fall där överlåtelse av brukningssenheter sker eller förhandsbeslut utfärdas år 1986 eller därefter, dock före år 1989.

Med stöd av vad som ovan anförts föreläggs Riksdagen till antagande följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare 6 a § 1 mom. 1 och 3 punkterna, 4 punktens underpunkt b och 5 punkten samt paragrafens 4 mom., 6 b § 1, 3 och 6—8 mom., 6 d § 1 och 3 mom., 6 e § samt 6 f § 2 mom.,

dessa lagrum sådana de lyder, 6 a § 1 mom. 1 och 3 punkterna samt 6 f § 2 mom. i lag av den 29 april 1980 (294/80), i 6 a § 1 mom. det inledande stycket, 4 punktens underpunkt b och 5 punkten samt 6 b § 1, 3, 7 och 8 mom. i lag av den 19 december 1980 (837/80), 6 a § 4 mom. i lag av den 18 januari 1985 (49/85), 6 b § 6 mom. i lag av den 21 januari 1983 (106/83), 6 d § 1 och 3 mom. i lag av den 5 februari 1982 (110/82) samt 6 e § sådan den lyder ändrad genom lag av den 15 mars 1974, av den 13 juni 1975 och av den 21 maj 1976 (219/74, 428/75 och 414/76) samt genom nämnda lag av den 19 december 1980, som följer:

6 a §

Om lantbruksföretagare, som till nedan i 6 b § avsedd förvärvare överlåter sin brukningsenhet, vilken helt eller delvis, likväl minst till en fjärdedel, är i hans ägo samt vilken bör anses fortbeståndsduglig och inte är väsentligt större än sådan familjebrukningsenhet som avses i lagen om gårdsbruksenheter (188/77), och om han varaktigt upphör med bedrivande av lantbruk, har han rätt att erhålla generationsväxlingspension under förutsättning:

1) att han under minst fem år omedelbart före överlåtelsern

a) varit bosatt på brukningsenheten och bedrivit lantbruk på den på det sätt, som avses i 1 § 2 mom. 1 punkten och

b) fått minst hälften av sin utkomst av i denna lag avsedd företagareverksamhet med beaktande av verksamhetens art och omfattning eller, om så inte har skett, hans andra inkomster än inkomst av denna företagsverksamhet, under sådant år då av hans utkomst mindre än hälften erhållits av i denna lag avsedd företagareverksamhet, under

samma år inte har överstigit minimibeloppet av den i 1 § 3 mom. 2 punkten stadgade årsinkomsten, multiplicerat med talet 7;

3) att han vid överlåtelsern inte åtnjuter i folkpensionslagen (347/56) avsedd arbetslöshetspension, individuell förtidspension, invaliditetspension som beviljats tills vidare eller förtida ålderspension;

4) att honom kunde beviljas lån enligt lagen om gårdsbruksenheter, då enligt skäligt gängse pris såsom förmögenhet beaktas:

b) annan gårdsbruksenhet i lantbruksföretagarens eller makens ägo än sådan som hör till den brukningsenhet som överläts, eller annan fastighet, dock inte bostadstomt på vilken lantbruksföretagarens bostad är belägen; och

5) att han överlätit brukningsenheten efter år 1973 men före 1989.

Utan hinder av vad i 1 mom. 2 punkten stadgas om den nedre åldersgräns som är förutsättning för erhållande av generationsväxlingspension har även lantbruksföretagare, som är född år 1931 eller tidigare och som på det sätt som avses i nämnda moment varaktigt upphör lantbruk, rätt att få generationsväxlingspension. Motsvarande rätt har även lantbruksföretagare som är född under något av åren 1932—1935 och vars make även är berättigad till generationsväxlingspension, dock så att pension inte betalas för tiden innan han fyllt 55 år. När överlåtelse sker år 1987 tillämpas i stället för årtalet 1931 årtalen 1932 samt i stället för årtalen 1932—1935 årtalen 1933—1936 och vid överlåtelse år 1988 är årtalen 1933 och 1934—1937.

6 b §

Brukningenshet betraktas som fortbeståndsduglig om den, då den är belägen inom den i 67 § lagen om gårdsbruksenheter (188/77) nämnda första eller andra zonen eller i landskapet Åland, omfattar 5 hektar åker, då den är belägen inom den i nämnda paragraf avsedda tredje zonen, 6 hektar åker och då den är belägen inom den fjärde zonen, 8 hektar åker, samt så mycket skogsmark att skogens skatteavkastning vid normal växt är minst 85 kubikmeter per år. Är brukningenshetens åkerareal eller skogsmark mindre än vad som ovan anges, kan åkern och skogsmarken ersätta varandra på det sätt som närmare stadgas genom förordning. Brukningenshet i Enare, Enontekis, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Salla, Savukoski, Sodankylä, Utsjoki, Houtskärs eller Iniö kommuner betraktas dock som fortbeståndsduglig, om den omfattar 4 hektar åker. De byggnader som finns på brukningensheten skall därtill uppfylla jordbruksstyrelsens krav beträffande storlek och skick.

Brukningenshet som överläts skall vara fortbeståndsduglig vid tidpunkten för överlåtelsen och under minst ett år därförinnan. Då brukningenshetens fortbeståndsduglighet bedöms, beaktas även sådan yrkesmässig fiskeverksamhet och renhushållning som samtidigt med brukningensheten avträds till förmån för förvärvaren samt sådan brukningenshet som under minst ett år före överlåtelse tidpunkten varit i förvärvarens eller hans makes ägo och som i enlighet med lagen om gårdsbruksenheter är lämplig såsom tillskottsområde till den brukningenshet som skall överlätas.

Rätt till generationsväxlingspension föreligger inte, om den brukningenshet som skall överlätas har splittrats så att förvärvaren, med beaktande av stadgandena i 4 och 5 §§ lagen om gårdsbruksenheter, inte kan erhålla lån som avses i lagen om gårdsbruksenheter.

Förvärvaren skall vara överlåtarens eller hans makes bröstarvinge, som vad ålder, hälsa, yrkesskicklighet och andra egenskaper beträffar kan betraktas som lämplig att bedriva gårdsbruk på brukningensheten. Om sådan släkting inte finns eller av annan orsak inte kommer i fråga såsom förvärvare, kan såsom förvärvare godkännas annan person som uppfyller ovan nämnda krav. Såsom förvärvare godkänns likväl inte person, som på grund av sitt yrke, annan förmögenhet än den brukningenshet som överläts eller sina inkomster inte kan erhålla syskonandelslån enligt lagen om gårdsbruksenheter.

Vid fastställandet av ägarandelar som avses i 5 mom. och 6 a § 1 mom. anses till brukningensheten inte höra sådant område som förvärvaren äger ensam eller tillsammans med annan person än avträdaren eller dennes make och som inte tidigare varit i avträdarens eller dennes makes ägo.

6 d §

Generationsväxlingspension utbetalas från övergången av besittningen av brukningensheten, dock inte förrän pensionstagaren har upphört att bedriva jordbruk och förvärvaren har börjat infria sin i 6 f § nämnda utfästelse. Pension utbetalas dock inte för längre tid än ett år före ansökan om pension eller för icke hel kalendermånad. Då pensionstagaren fyller 65 år, upphör generationsväxlingspensionens kompletteringsdel och grundbeloppet förändras till ålderspension.

Beviljas mottagare av generationsväxlingspension arbetslöshetspension, individuell förtidspension, invaliditetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller enligt lagar, stadganden samt bestämmelser som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagar, indras generationsväxlingspensionens kompletteringsdel från närmast följande möjliga förfalldag sedan meddelande om beviljandet av pension inkommit till pensionsanstalten. Om ovan avsedd pension som beviljats mottagare av generationsväxlingspension indras, utbetalas komplet-

retingsdel åter från ingången av månaden näst efter den under vilken pensionen upphörde.

6 e §

Lantbruksdistrikts lantbruksbyrå skall till pensionsanstalten avge utlåtande om

1) huruvida i 6 a § avsedd brukningsenhet skall anses vara sådan fortbeståndsduglig brukningsenhet som inte är väsentligt större än familjebrukningsenhet och huruvida avträdaren under de i 6 a § 1 mom. 4 punkten nämnda förutsättningarna vore berättigad till lån enligt lagen om gårdsbruksenheter;

2) huruvida överlåtaren skall anses ha rätt att av brukningsenheten förbehålla sig ett i 6 b § 5 mom. 2 eller 3 punkten avsett område, huruvida brukningsenheten splittrats på det sätt som nämns i 6 b § 6 mom. och huruvida förvärvaren uppfyller de villkor som avses i 7 mom. i nämnda paragraf; samt

3) huruvida även de övriga i 6 a och 6 b §§ stadgade förutsättningarna för erhållande av generationsväxlingspension föreligger.

Anser lantbruksbyrå att i 1 mom. 1 och 2 punkterna avsedda förutsättningar för erhållande av pension inte föreligger, eller har jordbruksstyrelsen i fråga om vissa grupper av fall så beslutar, skall utlåtandet till pensionsanstalten ges av jordbruksstyrelsen. Pensionsanstalten, pensionsnämnden och försäkringsdomstolen har inte rätt att i sitt avgörande avvika från lantbruksbyråns eller jordbruksstyrelsens utlåtande till den del det gäller de i 1 mom. 1 och 2 punkterna avsedda förutsättningarna.

Genom förordning stadgas om hur de uppgifter som enligt denna lag ankommer på lant-

bruksbyrå och jordbruksstyrelsen skall skötas i landskapet Åland.

6 f §

Vid ansökan om generationsväxlingspension skall till pensionsansökningen bifogas förvärvarens utfästelse, vari han förpliktar sig att såframt pensionen beviljas behålla den överlåtna brukningsenheten osplittrad i sin ägo samt, medan han är bosatt på brukningsenheten, själv delta i arbetet och där bedriva jordbruk under en tid av minst fem år, räknat från det pensionen begynner. Finns det flera än en förvärvare och är dessa inte makar, anses de uppfylla villkoret som gäller boende om en av förvärvarna är bosatt på brukningsenheten och de övriga på sådant avstånd från den att de har möjlighet att delta i arbete på brukningsenheten. Förvärvaren har rätt att avbryta infriandet av sin utfästelse på grund av fullgörande av värnplikt eller yrkesstudier på lantbruks område eller av annan godtagbar orsak. Varar dylikt förhinder längre tid än ett år, skall pensionsanstalten förlänga utfästelsetiden med motsvarande tid, om inte förvärvaren visar att han själv, hans make eller annan förvärvare infriar förpliktelserna enligt utfästelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Denna lag tillämpas med undantag av 6 d § 3 mom. och 6 e § på de fall när överlåtelse av brukningsenhet sker eller i 6 g § lagen om pension för lantbruksföretagare avsett villkorligt beslut, då pensionen grundar sig på sagda paragraf, har givits före den 1 januari 1986 eller därefter, dock före år 1989.

Helsingfors den 1 november 1985

Republikens President

Minister

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare 6 a § 1 mom. 1 och 3 punkterna, 4 punktens underpunkt b och 5 punkten samt paragrafens 4 mom., 6 b § 1, 3 och 6—8 mom., 6 d § 1 och 3 mom., 6 e § samt 6 f § 2 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 6 a § 1 mom. 1 och 3 punkterna samt 6 f § 2 mom. i lag av den 29 april 1980 (294/80), i 6 a § 1 mom. det inledande stycket, 4 punktens underpunkt b och 5 punkten samt 6 b § 1, 3, 7 och 8 mom. i lag av den 19 december 1980 (837/80), 6 a § 4 mom. i lag av den 18 januari 1985 (49/85), 6 b § 6 mom. i lag av den 21 januari 1983 (106/83), 6 d § 1 och 3 mom. i lag av den 5 februari 1982 (110/82) samt 6 e § sådan den lyder ändrad genom lag av den 15 mars 1974, av den 13 juni 1975 och av den 21 maj 1976 (219/74, 428/75 och 414/76) samt genom nämnda lag av den 19 december 1980, som följer:

Gällande lag

Förslag

6 a §

Om lantbruksföretagare, som till nedan i 6 b § avsedd förvärvare överläter sin brukningsenhet, vilken helt eller delvis, likväl minst till en fjärdedel, är i hans ägo samt vilken bör anses fortbeståndsduglig och inte är väsentligt större än sådan familjebbrukningsenhet som avses i lagen om gårdsbruksenheter (188/77), och om han varaktigt upphör med bedrivande av lantbruk, har han rätt att erhålla generationsväxlingspension under förutsättning:

1) att han under minst fem år omedelbart före överlåtelsen *medan* han varit bosatt på brukningsenheten och bedrivit lantbruk på denna på sätt, som avses i 1 § 2 mom. 1 punkten, och *att han under sagda tid bör anses ha fått* minst hälften av sin utkomst av i denna lag avsedd företagareverksamhet, med beaktande av verksamhetens art och omfattning;

1) att han under minst fem år omedelbart före överlåtelsen

a) varit bosatt på brukningsenheten och bedrivit lantbruk på den på *det* sätt, som avses i 1 § 2 mom. 1 punkten och

b) *fått* minst hälften av sin utkomst av i denna lag avsedd företagareverksamhet med beaktande av verksamhetens art och omfattning *eller, om så inte har skett, hans andra inkomster än inkomst av denna företagsverksamhet, under sådant år då av hans utkomst mindre än hälften erhållits av i denna lag avsedd företagareverksamhet, under samma år inte har överstigit minimibeloppet av den i 1 § 3 mom. 2 punkten stadgade årsinkomsten, multiplicerat med talet 7;*

3) att han vid överlåtelsen icke åtnjuter i folkpensionslagen avsedd invaliditetspension som beviljats tills vidare; *och*

3) att han vid överlåtelsen *inte* åtnjuter i folkpensionslagen (347/56) avsedd *arbetslöshetspension, individuell förtidspension, invaliditetspension* som beviljats tills vidare *eller förtida ålderspension;*

4) att honom kunde beviljas lån enligt lagen om gårdsbruksenheter, då enligt skäligt gängse pris såsom förmögenhet beaktas:

Gällande lag

b) annan i lantbruksföretagarens eller makens ägo *varande* gårdsbruksenhet än sådan som hör till den brukningsenhet som överläts, eller annan fastighet; och

5) att han överlätit brukningsenheten efter år 1973 men före år 1986.

Utan hinder av vad i 1 mom. 2 punkten är stadgat om den nedre åldersgräns som är förutsättning för erhållande av generationsväxlingspension har även lantbruksföretagare, som är född år 1930 eller tidigare och som på det sätt som avses i nämnda moment varaktigt upphört att bedriva lantbruk, rätt att få generationsväxlingspension. Motsvarande rätt har även lantbruksföretagare som är född under något av åren 1931—1934 och vars make även är berättigad till generationsväxlingspension, dock så att pension inte betalas för tiden innan vederbörande fyllt 55 år.

6 b §

Såsom fortbeståndsduglig betraktas brukningsenhet som omfattar 5 hektar åker då den är belägen inom den i 67 § lagen om gårdsbruksenheter avsedda första eller andra zonen eller i landskapet Åland, 6 hektar åker då den är belägen inom den i ovan sagda lag avsedda tredje zonen och 8 hektar åker då den är belägen inom den i ovan sagda lag avsedda fjärde zonen, samt så mycket skogsmark att skogsavkastningen vid normal växt, enligt de grunder som tillämpas vid beskattningen, uppgår minst 85 kubikmeter om året. Är brukningsenhetens åkerareal eller skogsmark mindre än vad som ovan angivits, kan åker och skogsmark ersätta varandra på sätt som genom förordning närmare stadgas. De byggnader som finns på brukningsenheten skall därtill uppfylla jordbruksstyrelsens krav beträffande storlek och skick.

Förslag

b) annan gårdsbruksenhet i lantbruksföretagarens eller makens ägo än sådan som hör till den brukningsenhet som överläts, eller annan fastighet, *dock inte bostadstomt på vilken lantbruksföretagarens bostad är belägen; och*

5) att han överlätit brukningsenheten efter år 1973 men före 1989.

Utan hinder av vad i 1 mom. 2 punkten stadgas om den nedre åldersgräns som är förutsättning för erhållande av generationsväxlingspension har även lantbruksföretagare, som är född år 1931 eller tidigare och som på det sätt som avses i nämnda moment varaktigt upphört att bedriva lantbruk, rätt att få generationsväxlingspension. Motsvarande rätt har även lantbruksföretagare som är född under något av åren 1932—1935 och vars make även är berättigad till generationsväxlingspension, dock så, att pension inte betalas för tiden innan han fyllt 55 år. När överlåtelse sker år 1987 tillämpas i stället för årtalet 1931 årtalet 1932 samt i stället för årtalen 1932—1935 årtalen 1933—1936 och vid överlåtelse år 1988 är årtalen 1933 och 1934—1937.

6 b §

Brukningenshet betraktas som fortbeståndsduglig om den, då den är belägen inom den i 67 § lagen om gårdsbruksenheter (188/77) nämnda första eller andra zonen eller i landskapet Åland, omfattar 5 hektar åker, då den är belägen inom den i nämnda paragraf avsedda tredje zonen, 6 hektar åker och då den är belägen inom den fjärde zonen, 8 hektar åker, samt så mycket skogsmark att skogens skatteavkastning vid normal växt är minst 85 kubikmeter per år. Är brukningenshetens åkerareal eller skogsmark mindre än vad som ovan anges, kan åkern och skogsmarken ersätta varandra på det sätt som närmare stadgas genom förordning. Brukningenshet i Enare, Enontekiö, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Salla, Savukoski, Sodankylä, Utsjoki, Houtskärs eller Iniö kommuner betraktas dock som fortbeståndsduglig, om den omfattar 4 hektar åker. De byggnader som finns på brukningensheten skall därtill uppfylla jordbruksstyrelsens krav beträffande storlek och skick.

Gällande lag

Då brukningsenhets fortbeståndsduglighet övervägs, beaktas även sådan yrkesmässig fiskeverksamhet och renhushållning som samtidigt med brukningsenheten avträds till förmån för förvärvaren samt sådan brukningsenhet som under minst ett år före överlåtelse-tidpunkten varit i förvärvarens eller hans makes ägo och som i enlighet med lagen om gårdsbruksenheter är lämpligt såsom tillskottsområde till den brukningsenhet som skall överlätas.

Rätt till generationsväxlingspension föreligger inte, om överlåtaren den 1 april 1977 eller därefter av brukningsenheten överlätit en så väsentlig del att överlåtelsen bör anses splittra denna. Rätten till pension förverkas dock inte, om från splittringen fram till det att brukningsenheten överläts har förflutit minst fem år eller, om överlåtarens make sedermera avlidit, en kortare tid och splittringen berott på tvingande ekonomiska svårigheter.

Förvärvaren skall vara överlåtarens eller hans makes bröstarvinge, som vad ålder, yrkesskicklighet och andra egenskaper beträffar kan betraktas som lämplig att bedriva gårdsbruk på brukningsenheten. Om sådan släkting inte finns eller av annan orsak inte kommer i fråga såsom förvärvare, kan såsom förvärvare godkännas annan person som uppfyller ovan nämnda krav. Såsom förvärvare godkänns likväl inte person, som på grund av sitt yrke, annan förmögenhet än den brukningsenhet som överläts eller sina inkomster inte kan erhålla syskonandelslån enligt lagen om gårdsbruksenheter.

Brukningens bostads- och ekonomibyggnader kan beaktas till pensionssökandens förmån vid avgörandet av huruvida lantbruksföretagare äger en i det inledande stycket i 6 a § 1 mom. avsedd fjärdedel eller förvärvaren jämte make äger en i det inledande stycket i 3 mom. avsedd större andel än hälften av brukningsenheten. Vid fastställandet av ovan avsedda ägarandelar anses till brukningsenheten inte höra sådant område som förvärvaren äger ensam eller tillsammans med annan person än avträdaren eller dennes make och som inte tidigare varit i avträdarens eller dennes makes ägo.

Förslag

Brukningens enhet som överläts skall vara fortbeståndsduglig vid tidpunkten för överlåtelsen och under minst ett år därförinnan. Då brukningsenhets fortbeståndsduglighet bedöms, beaktas även sådan yrkesmässig fiskeverksamhet och renhushållning som samtidigt med brukningsenheten avträds till förmån för förvärvaren samt sådan brukningsenhet som under minst ett år före överlåtelse-tidpunkten varit i förvärvarens eller hans makes ägo och som i enlighet med lagen om gårdsbruksenheter är lämplig såsom tillskottsområde till den brukningsenhet som skall överlätas.

Rätt till generationsväxlingspension föreligger inte, om den brukningsenhet som skall överlätas har splittrats så att förvärvaren, med beaktande av stadgandena i 4 och 5 §§ lagen om gårdsbruksenheter, inte kan erhålla lån som avses i lagen om gårdsbruksenheter.

Förvärvaren skall vara överlåtarens eller hans makes bröstarvinge, som vad ålder, hälsa, yrkesskicklighet och andra egenskaper beträffar kan betraktas som lämplig att bedriva gårdsbruk på brukningsenheten. Om sådan släkting inte finns eller av annan orsak inte kommer i fråga såsom förvärvare, kan såsom förvärvare godkännas annan person som uppfyller ovan nämnda krav. Såsom förvärvare godkänns likväl inte person, som på grund av sitt yrke, annan förmögenhet än den brukningsenhet som överläts eller sina inkomster inte kan erhålla syskonandelslån enligt lagen om gårdsbruksenheter.

Vid fastställandet av ägarandelar som avses i 5 mom. och 6 a § 1 mom. anses till brukningsenheten inte höra sådant område som förvärvaren äger ensam eller tillsammans med annan person än avträdaren eller dennes make och som inte tidigare varit i avträdarens eller dennes makes ägo.

Gällande lag

6 d §.

Generationsväxlingspension utbetalas från ingången av den månad som följer näst efter den under vilken besittningen av brukningsenheten övergick, dock inte retroaktivt för längre tid än ett år före den månad som följer näst efter ansökan om pension. Då pensionstagaren fyller 65 år, upphör generationsväxlingspensionens kompletteringsdel och grundbeloppet förändras till ålderspension.

Beviljas mottagare av generationsväxlingspension invaliditetspension enligt folkpensionslagen, indrages generationsväxlingspensionens kompletteringsdel från närmast följande möjliga förfalldag sedan meddelande om beviljandet av folkpension inkommit till pensionsanstalten. Indrages folkpension som beviljats mottagare av generationsväxlingspension, utbetalas kompletteringsdel åter från ingången av månaden näst efter den under vilken folkpensionen upphörde.

6 e §.

Jordbruksstyrelsen skall till pensionsanstalten avgiva utlåtande över

1) huruvida i 6 a § avsedd brukningsenhet bör anses vara sådan fortbeståndsduglig brukningsenhet som inte är väsentligt större än familjebbrukningsenhet och huruvida avträdaren under de i 6 a § 1 mom. 4 punkten nämnda förutsättningarna vore berättigad till lån enligt lagen om gårdbruksenheter;

2) huruvida överlåtaren bör anses äga rätt att av brukningsenheten förbehålla sig ett i 6 b § 5 mom. 2 eller 3 punkten avsett område, huruvida brukningsenheten splittrats på sätt i 6 b § 6 mom. sägs och huruvida förvärvaren uppfyller de i sagda paragrafs 7 mom. avsedda villkoren; samt

3) huruvida även de övriga i 6 a § och 6 b §§ stadgade förutsättningarna för erhållande av generationsväxlingspension föreligger.

Utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat, ankommer det på lantbruksdistrikts lantbruksbyrå att till pensionsanstalten avgiva utlåtande om

Förslag

6 d §

Generationsväxlingspension utbetalas från övergången av besittningen av brukningsenheten, dock inte förrän pensionstagaren har upphört att bedriva jordbruk och förvärvaren har börjat infria sin i 6 f § nämnda utfästelse. Pension utbetalas dock inte för längre tid än ett år före ansökan om pension eller för icke hel kalendermånad. Då pensionstagaren fyller 65 år, upphör generationsväxlingspensionens kompletteringsdel och grundbeloppet förändras till ålderspension.

Beviljas mottagare av generationsväxlingspension arbetslöshetspension, individuell förtidspension, invaliditetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller enligt lagar, stadganden samt bestämmelser som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, indras generationsväxlingspensionens kompletteringsdel från närmast följande möjliga förfalldag sedan meddelande om beviljandet av pension inkommit till pensionsanstalten. Om ovan avsedd pension som beviljats mottagare av generationsväxlingspension indras, utbetalas kompletteringsdel åter från ingången av månaden näst efter den under vilken pensionen upphörde.

6 e §

Lantbruksdistrikts lantbruksbyrå skall till pensionsanstalten avgiva utlåtande om

1) huruvida i 6 a § avsedd brukningsenhet skall anses vara sådan fortbeståndsduglig brukningsenhet som inte är väsentligt större än familjebbrukningsenhet och huruvida avträdaren under de i 6 a § 1 mom. 4 punkten nämnda förutsättningarna vore berättigad till lån enligt lagen om gårdbruksenheter;

2) huruvida överlåtaren skall anses ha rätt att av brukningsenheten förbehålla sig ett i 6 b § 5 mom. 2 eller 3 punkten avsett område, huruvida brukningsenheten splittrats på det sätt som nämns i 6 b § 6 mom. och huruvida förvärvaren uppfyller de villkor som avses i 7 mom. i nämnda paragraf; samt

3) huruvida även de övriga i 6 a och 6 b §§ stadgade förutsättningarna för erhållande av generationsväxlingspension föreligger.

Anser lantbruksbyrå att i 1 mom. 1 och 2 punkterna avsedda förutsättningar för erhållande av pension inte föreligger, eller har jordbrukssty-

Gällande lag

förutsättningarna för erhållande av generationsväxlingspension i de fall, i fråga om vilka jordbruksstyrelsen så har beslutat. Anser lantbruksbyrå att i 1 mom. 1 och 2 punkterna avsedda förutsättningar för erhållande av generationsväxlingspension icke föreligger, avgives utlåtande till pensionsanstalten dock alltid av jordbruksstyrelsen. Pensionsanstalten äger icke rätt att i sitt beslut avvika från jordbruksstyrelsens utlåtande till den del det gäller de i 1 mom. 1 och 2 punkterna avsedda förutsättningarna.

Om handhavandet av de på jordbruksstyrelsen enligt denna lag ankommande uppgifterna i landskapet Åland stadgas genom förordning.

6 f §.

Vid ansökan om generationsväxlingspension skall till pensionsansökningen bifogas förvärvarens utfästelse, vari han förpliktar sig att såframt pensionen beviljas behålla den överlätna brukningsenheten osplittrad i sin ägo samt, medan han är bosatt på brukningsenheten eller i dess omedelbara närhet, själv delta i arbetet och där bedriva jordbruk under en tid av minst fem år, räknat från det pensionen begynner. Förvärvaren äger dock rätt att avbryta infriandet av sin utfästelse på grund av fullgörande av värnplikt eller yrkesstudier på lantbrukets område eller av annan godtagbar orsak. Varar dylikt förhinder längre tid än ett år, skall pensionsanstalten förlänga utfästelsestiden med motsvarande tid, såvida icke förvärvaren visar att han själv, hans make eller annan förvärvare infriar utfästelsens förpliktelser.

Förslag

relsen i fråga om vissa grupper av fall så beslutat, skall utlåtandet till pensionsanstalten ges av jordbruksstyrelsen. Pensionsanstalten, pensionsnämnden och försäkringsdomstolen har inte rätt att i sitt avgörande avvika från lantbruksbyråns eller jordbruksstyrelsens utlåtande till den del det gäller de i 1 mom. 1 och 2 punkterna avsedda förutsättningarna.

Genom förordning stadgas om hur de uppgifter som enligt denna lag ankommer på lantbruksbyrå och jordbruksstyrelsen skall skötas i landskapet Åland.

6 f §

Vid ansökan om generationsväxlingspension skall till pensionsansökningen bifogas förvärvarens utfästelse, vari han förpliktar sig att såframt pensionen beviljas behålla den överlätna brukningsenheten osplittrad i sin ägo samt, medan han är bosatt på brukningsenheten, själv delta i arbetet och där bedriva jordbruk under en tid av minst fem år, räknat från det pensionen begynner. Finns det flera än en förvärvare och är dessa inte makar, anses de uppfylla villkoret som gäller boende, om en av förvärvarna är bosatt på brukningsenheten och de övriga på sådant avstånd från den att de har möjlighet att delta i arbete på brukningsenheten. Förvärvaren har rätt att avbryta infriandet av sin utfästelse på grund av fullgörande av värnplikt eller yrkesstudier på lantbrukets område eller av annan godtagbar orsak. Varar dylikt förhinder längre tid än ett år, skall pensionsanstalten förlänga utfästelsestiden med motsvarande tid, om inte förvärvaren visar att han själv, hans make eller annan förvärvare infriar förpliktelserna enligt utfästelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Denna lag tillämpas med undantag av 6 d § 3 mom. och 6 e § på de fall när överlåtelse av brukningsenhet sker eller i 6 g § lagen om pension för lantbruksföretagare avsett villkorligt beslut, då pensionen grundar sig på sagda paragraf, har givits före den 1 januari 1986 eller därefter, dock före år 1989.